

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Факультет технологій та дизайну

Кафедра професійної освіти

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра гігієни та соціальної медицини

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Кафедра метрології та безпеки життєдіяльності

**ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ
ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**

Матеріали

XII Всеукраїнської заочної

науково – практичної конференції

(30 квітня 2026 року, м. Київ)

КИЇВ 2026

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

Редакційна колегія:

Шмалей С.В. - доктор педагогічних наук., професор (головний редактор);

Яшанов С.М. - доктор педагогічних наук., професор (відповідальний редактор);

Шевченко В.В. – кандидат педагогічних наук, професор (заступник відповідального редактора)

Богатов О.І.- кандидат технічних наук, професор;

Володченкова Н.В. -кандидат технічних наук, доцент;

Виноградчий В.І. – доктор економічних наук, професор;

Гвоздій С.П.–доктор педагогічних наук, професор;

Дашковська О.В - кандидат хімічних наук, доцент;

Крутов В.В.- доктор юридичних наук, професор;

Мазепа М.А. – доктор медичних наук, професор;

Міхановська Н.Г.- доктор медичних наук, ст. науковий співробітник

Федорчук- Мороз В.І. - кандидат технічних наук, доцент;

Литвиновський Є.Ю. – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник

Редька І.В.- кандидат біологічних наук, доцент;

Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор;

Постолатій Т.О. – начальник штабу цивільного захисту університету імені Михайла Драгоманова,(відповідальний секретар).

Затверджено до друку Організаційним комітетом XII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції «Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України»

Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: Матеріали XII Всеукраїнської заочної науково - практичної конференції. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026 . – 205 с. Електронне видання

ISBN 978-966-931-352-2

Матеріали конференції висвітлюють результати різноспрямованих теоретичних і прикладних різноспрямованих досліджень в сфері цивільного захисту, розкривають сучасний стан, напрями та перспективи розвитку освіти в галузі цивільної безпеки та формування культури безпеки життєдіяльності

УДК 355.58

ББК 68.69

П78

ISBN 978-966-931-352-2

© Автори статей, 2026

© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2026

32. Іщенко С.М., Шульженко В.О. Цифровізація харчових виробництв як шлях до підвищення енергоефективності...	60
33. Кабарніченко О.В., Роянов О.М. Забезпечення безпечних умов проведення ремонтних робіт у резервуарах...	62
34. Кирпиченко Н.В. Кібербезпека населення в умовах воєнного стану...	63
35. Клеєвська В. Л., Кручина В. В., Берешко І. М., Мірошніченко О. М. Використання цифрових технологій у моніторингу небезпек...	64
36. Коваленко Д.І. Догхмі З. Причини професійних захворювань руки музиканта...	65
37. Коваль Д. О. Методичні засади розрахунку шкоди від забруднення земель несільськогосподарського призначення...	66
38. Коков О.М., Сірик А.О. Роль навчальних макетів у підвищенні ефективності викладання теоретичної складової базової загальновійськової підготовки у ЗВО...	68
39. Кондель В. М., Чумак А. А. Роль інтерактивних та практичних методів навчання у формуванні громадянської позиції учнів під час опанування предмета «Захист України»...	69
40. Кондель В. М., Чоповда М. М. Модель формування національної ідентичності учнів на уроках «Захист України»...	70
41. Коробкіна Н.А., Накемпій О.К. Психофізіологічні та соціальні виклики для населення в умовах техногенних ризиків...	71
42. Коробкіна Н.А., Богданова О.В. Психосоціальна безпека та добробут працівників гірничодобувної галузі...	72
43. Кохан С.С., Дроздівський О.П. Концептуальна модель створення гетерогенних наборів геопросторових даних для оцінювання стану ґрунтів...	73
44. Кохан С.С., Темна Ю.А. Наукові підходи до визначення ділянок оголеного ґрунту на основі використання спектральних індексів	74
45. Кравченко Ю.П., Слущка О.М., Павлов С.С. Трансформація системи цивільного захисту через стандартизацію підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях...	76
46. Кружилко О. Є., Пюккенен О. В. Аналіз виробничого травматизму та професійної захворюваності на металообробному підприємстві...	77
47. Кружилко О. Є., Косяк А.В. Практичні аспекти застосування стандарту ISO 45001 у системі охорони праці...	78

Модель формування національної ідентичності містить три взаємопов'язані компоненти: *когнітивний* (отримання знань про історію України, державні символи, національні традиції, культуру, обороноздатність держави); *емоційно-ціннісний* (формування почуття гордості за свою державу, розвиток патріотичних переконань; усвідомлення значущості національних цінностей тощо); *поведінковий* (активна участь у патріотичних та громадських заходах, готовність до захисту держави, відповідальна поведінка у суспільстві).

Педагогічними умовами для ефективної реалізації моделі є створення національно орієнтованого освітнього середовища, інтеграція навчальної та виховної діяльності, використання активних та інтерактивних методів, залучення учнів до позакласної діяльності, а також особистий приклад учителя, який має бути носієм національних цінностей і моральних орієнтирів.

В процесі реалізації моделі можна виділити три етапи:

1. *Підготовчий етап*: діагностика рівня сформованості національної ідентичності; планування навчально-виховної роботи.

2. *Основний етап*: реалізація педагогічних умов; застосування методів, форм і засобів навчання; активне залучення учнів до наукової та практичної діяльності.

3. *Контрольно-рефлексивний етап*: оцінювання результатів діяльності учнів; аналіз ефективності моделі; корекція педагогічного впливу.

У результаті реалізації моделі суттєво підвищується рівень знань здобувачів про Україну та її історію, формуються стійкі патріотичні цінності та національна самосвідомість, активна громадянська позиція, готовність до захисту інтересів держави.

Таким чином, запропонована модель формування національної ідентичності учнів на уроках «Захист України» є досить ефективною педагогічною системою, яка забезпечує комплексний вплив на особистість учня. Її реалізація сприяє гармонійному поєднанню знань, цінностей і поведінки учня, що є основою формування свідомого громадянина та патріота своєї держави.

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТЕХНОГЕННИХ РИЗИКІВ

Коробкіна Н.А., Накемпій О.К.

*ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», Запоріжжя, Україна
n.a.korobkina@mipolytech.education*

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується інтенсивним науково-технічним прогресом, що, поряд із позитивними результатами, зумовлює виникнення нових глобальних загроз. Зокрема, техногенні аварії, пожежі, викиди небезпечних речовин, руйнування інженерної інфраструктури становлять серйозну небезпеку для безпеки життєдіяльності населення. Актуальність цієї проблеми особливо зростає в умовах України, де високий рівень зношеності промислових фондів та наявність воєнних ризиків підвищують імовірність виникнення складних надзвичайних ситуацій (НС).

Надзвичайна ситуація є не лише технічною чи природною подією, а комплексним порушенням нормальних умов життєдіяльності. Її наслідки виходять за межі матеріальних втрат, охоплюючи психосоціальні та психофізіологічні порушення, які можуть мати тривалий характер [1]. Метою роботи є аналіз психофізіологічних реакцій населення, визначення психосоціальних проблем у НС та обґрунтування заходів підвищення психологічної стійкості.

Вплив НС супроводжується значними психофізіологічними навантаженнями. Стрес, викликаний раптовістю подій, мобілізує ресурси організму, але при тривалому впливі призводить до виснаження. Характерними є шоківі реакції (ступор або збудження), що знижують здатність до адекватних дій. Соматичні наслідки включають порушення сну, серцево-судинні розлади та загострення хронічних захворювань, а постійна загроза формує хронічний стрес і тривожні стани [2].

Техногенні НС порушують соціальні зв'язки через евакуацію та переселення, спричиняючи ізоляцію і дезорієнтацію. Інформаційний дефіцит або суперечливі дані посилюють панічні настрої. Важливою проблемою є адаптація постраждалих до нових умов життя, зокрема житлових і соціально-економічних труднощів. У кризових умовах змінюється поведінка населення: виникає масова паніка, знижується здатність до прийняття рішень, формується відчуття безпорадності. Після усунення загрози можливі апатія та депресія, пов'язані з пережитими втратами[3].

Ефективний цивільний захист передбачає заходи з підвищення психологічної стійкості населення. Важливими є морально-психологічна підготовка, навчання діям у НС та розвиток навичок саморегуляції. Значну роль відіграє управлінський персонал, який забезпечує не лише технічну безпеку, а й психологічну стабільність і дисципліну. Необхідною складовою є психосоціальна реабілітація постраждалих.

Висновки. Ефективний захист населення базується на комплексному підході: пріоритеті життя і здоров'я людини, системній координації дій органів влади та забезпеченні психологічної стійкості. Подолання стресу і паніки має здійснюватися паралельно з відновленням інфраструктури. Лише інтегрований підхід дозволяє забезпечити належний рівень безпеки в умовах сучасних техногенних викликів.

Література

1. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02 жовт. 2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення: 21.04.2026).
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. Mental health in emergencies. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-in-emergencies> (дата звернення: 21.04.2026).
3. Карамушка, Л.М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2022. 52 с. <https://lib.iitta.gov.ua/730974/>
4. United Nations Office for Disaster Risk Reduction. Disaster Risk Reduction. URL: <https://www.undrr.org> (дата звернення: 21.04.2026).

ПСИХОСОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ ПРАЦІВНИКІВ ГІРНИЧОДОБУВНИЙ ГАЛУЗІ

Коробкіна Н.А., Богданова О.В.

*ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», Запоріжжя, Україна
n.a.korobkina@mipolytech.education*

Сучасний розвиток безпеки праці у світі демонструє важливу зміну: безпека працівника вже не розглядається лише як захист від травм, вибухів, падінь, пилу, шуму чи небезпечного обладнання. Сьогодні міжнародна спільнота все більше говорить про цілісне збереження здоров'я людини на роботі, де фізична безпека поєднується з психологічним станом, соціальним кліматом, відчуттям захищеності, гідності та стабільності. Саме тому у фокусі сучасних світових тенденцій з безпеки праці перебувають психосоціальні ризики,

**ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**

**ХІІ Всеукраїнської заочної науково – практичної конференції
(30 квітня 2026 року, м. Київ, УДУ імені Михайла Драгоманова)**

Тези та повідомлення публікуються в авторській редакції

Електронне видання



Підписано до друку 30.04.2026 р. Формат 60х84
Гарнітура Times.
Облік.видав.арк. 15,67
Зам. № 017
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова.
01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію ДК 7896 від 25.07.2023.
(044) 239-30-26.

